

PLAN MANAGERIAL

privitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de director
adjunct al Institutului Național al Magistraturii, responsabil cu
formarea continuă

Procuror MARIAN TRUȘCĂ

august, 2024

CUPRINS

1. Institutul Național al Magistraturii, instituție fundamentală a sistemului judiciar din România.....	1
2. Structura organizatorică a I.N.M și atribuțiile directorului adjunct responsabil cu formarea continuă.....	2
3. Repere și obiective generale ale planului managerial.....	3
4. Obiectivele generale ale planului.....	4
4.1 <i>Creșterea calității și eficacității formării continue centralizate.....</i>	4
4.2 <i>Dezvoltarea componentei de formare continuă descentralizată.....</i>	9
4.3 <i>Îmbunătățirea programelor de pregătire a magistraților recrutați în temeiul art. 63 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor.....</i>	12
4.4 <i>Dezvoltarea capacității personalului de instruire.....</i>	13
4.5 <i>Dezvoltarea componentei internaționale a formării și consolidarea rolului I.N.M. pe plan internațional.....</i>	14
4.6 <i>Identificarea și implementarea domeniilor și temelor prioritare de formare.....</i>	15
5. Dezvoltarea și valorificarea capacității administrative a Institutului.....	19
6. Concluzii.....	20

1. Institutul Național al Magistraturii, instituție fundamentală a sistemului judiciar din România

Institutul Național al Magistraturii (în continuare I.N.M. sau Institutul) este, potrivit dispozițiilor art. 114 alin. 1 din Legea 304/2022 privind organizarea judiciară, instituția publică cu personalitate juridică, aflată în coordonarea Consiliului Superior al Magistraturii care realizează formarea inițială a judecătorilor și procurorilor, formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție, formarea formatorilor, în condițiile legii, precum și organizarea și desfășurarea examenelor și concursurilor, în condițiile legii.

Înființat ca Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Magistraților, prin H.G. 48/1992 și consacrat legislativ prin Legea nr. 142/1997 privind modificarea și completarea Legii nr. 92/1992 privind organizarea judecătorească, I.N.M. a evoluat constant pe parcursul celor peste 30 de ani de existență, atât din punct de vedere al capacității administrative cât și din punct de vedere al calității programelor dezvoltate, devenind un pilon esențial al sistemului judiciar din România.

În urma aderării României la Uniunea Europeană, începând cu anul 2007, I.N.M. a dobândit un important rol internațional pe care și l-a consolidat an de an, în principal, prin implicarea consistentă în activitatea celei mai importante rețele de formare judiciară (Rețeaua Europeană de Formare Judiciară/The European Judicial Training Network – EJTN) precum și prin stabilirea unor parteneriate cu diverse organizații internaționale.

Prin întreaga activitate desfășurată în plan național și internațional I.N.M. contribuie în mod fundamental la formarea și dezvoltarea profesională și umană a magistraților români și, implicit, la realizarea unui act de justiție calitativ, eficient și credibil.

Componenta de formare continuă a magistraților reprezintă, alături de formarea inițială, una dintre cele mai importante atribuții funcționale ale Institutului Național al Magistraturii.

O formare continuă calitativă și eficientă a judecătorilor și procurorilor reprezintă într-adevăr o garanție a independenței și imparțialității acestora în exercitarea funcției, reprezentând, în același timp, un drept și o îndatorire pentru judecători și procurori, astfel cum, cu caracter de principiu, statuează dispozițiile art. 81 alin. 1 din Legea 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

2. Structura organizatorică a I.N.M și atribuțiile directorului adjunct responsabil cu formarea continuă

Potrivit dispozițiilor art. 114-119 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară și ale Regulamentului Institutului Național al Magistraturii adoptat prin Hotărârea C.S.M. nr. 92/2023, structura organizatorică a I.N.M. include: directorul și directorii adjuncți; Consiliul științific; Departamentul de formare inițială; Departamentul de formare continuă (în cadrul căruia funcționează Compartimentul de formare profesională continuă descentralizată); Biroul de concursuri și examene; Biroul de relații internaționale, proiecte cu finanțare externă și relații publice; Compartimentul de formare a formatorilor; Direcția economico-financiară și administrativă (ce include Serviciul financiar-contabilitate și Serviciul administrativ); Biroul resurse umane, documentare și arhivă; Biroul de achiziții publice și informatică; Compartimentul juridic; Compartimentul de psihologie a personalului.

Conducerea I.N.M. este asigurată de un director, ajutat de doi directori adjuncți, numiți în funcție și revocați de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii din rândul personalului de instruire de specialitate juridică al institutului, al judecătorilor și procurorilor sau al cadrelor didactice din învățământul superior juridic acreditat potrivit legii.

În cadrul I.N.M. funcționează Consiliul științific, organism care, potrivit dispozițiilor art. 115 alin. 4 din Legea 304/2022, are un rol consultativ, atribuțiile acestuia fiind prevăzute de art. 14 din Regulamentul I.N.M. și vizând diverse aspecte ale activității Institutului, în ceea ce privește formarea continuă acestea fiind: avizarea programelor de formare continuă a judecătorilor și procurorilor; avizarea implicării I.N.M. în activități de cooperare cu instituții de formare profesională a judecătorilor și procurorilor din alte state, protocoalelor de colaborare încheiate cu alte autorități, instituții și organizații naționale și internaționale, precum și avizarea programului de relații externe; avizarea Statutului personalului de instruire; avizarea propunerilor I.N.M. de modificare a legilor, regulamentelor precum și a oricăror dispoziții legale ce vizează activitatea Institutului; avizarea proiectelor de regulamente și metodologii privind concursurile pentru ocuparea posturilor de personal de instruire, organizarea acestor concursuri și componența comisiilor de concurs; avizarea procedurilor de selecție a personalului de instruire și avizarea folosirii în mod excepțional a unor specialiști români sau străini pentru activitățile de formare; realizarea evaluării personalului de instruire.

Principalele atribuții specifice ale directorilor adjuncți ai I.N.M. sunt prevăzute de dispozițiile art. 8 din Regulament. Astfel, directorii adjuncți ai Institutului au, în principal, următoarele atribuții:

a) asigură respectarea programelor de formare și a normelor de disciplină interioară; b) asigură

elaborarea politicilor și strategiilor de formare, precum și a proiectelor programelor de formare profesională; c) coordonează structurile organizatorice încredințate de directorul Institutului; d) participă la elaborarea proiectului statului de funcții și statului de personal; e) participă la elaborarea proiectului programului de relații externe al Institutului. De asemenea, directorul Institutului stabilește, prin decizie, atribuțiile directorilor adjuncți, aceștia exercitând orice alte atribuții prevăzute de lege sau regulamente ori stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii sau de directorul Institutului.

3. Repere și obiective generale ale planului managerial

Planul este elaborat în coordonatele legislative și regulamentare actuale trasate în principal de Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor; Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, Regulamentul Institutului Național al Magistraturii aprobat prin H.C.S.M. nr. 92/2023, fiind în acord cu direcțiile stabilite prin Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar 2022-2025 aprobată prin Hotărârea Guvernului 436/2022, Principalele direcții de acțiune și obiective ale Consiliului Superior al Magistraturii pentru mandatul 2023-2029. De asemenea, se are în vedere complementaritatea acestuia cu obiectivele care rezultă din planurile de management ale directorului I.N.M numit prin H.C.S.M. nr. 75/2023 și directorului adjunct responsabil cu formarea inițială numit prin H.C.S.M. nr. 117/2024.

Prezentul plan de management are ca scop evidențierea unor măsuri și acțiuni concrete care, din perspectiva atribuțiilor specifice funcției de director adjunct responsabil cu formarea continuă, pot contribui în mod semnificativ la dezvoltarea instituțională I.N.M., la creșterea calității și eficacității activității de formare continuă, cu consecințe pozitive în dezvoltarea profesională și umană a magistraților și, implicit, asupra realizării actului de justiție.

În principal, obiectivele planului sunt concepute plecând de la analiza principalelor atribuții ale I.N.M. privind componenta de formare continuă a magistraților sau corelate cu componenta de formare continuă, au în vedere identificarea aspectelor pozitive din activitatea I.N.M. (reprezentând puncte tari și oportunități) precum și a unor disfuncții și vulnerabilități. Pe baza acestei analize se vor formula propuneri de soluții (măsuri și acțiuni concrete) pentru prevenirea și înlăturarea disfuncțiilor și vulnerabilităților ca și pentru îmbunătățirea activității manageriale a institutului.

Astfel, măsurile și acțiunile ce vor fi propuse se raportează la următoarele obiective generale:

- i) Creșterea calității și eficacității formării continue centralizate;
- ii) Dezvoltarea componentei de formare continuă descentralizată;

- iii) Îmbunătățirea programelor de pregătire a magistraților recrutați în temeiul art. 63 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor;
- iv) Dezvoltarea capacității personalului de instruire;
- v) Consolidarea componentei internaționale a formării și a rolului INM pe plan internațional;
- vi) Identificarea și implementarea domeniilor și temelor prioritare de formare.

4. Obiectivele generale ale planului

4.1 Creșterea calității și eficacității formării continue centralizate

Un principiu important al formării continue este exprimat de art. 82 alin. 1 din Legea 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor potrivit cu care, responsabilitatea pentru formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor revine Institutului Național al Magistraturii, conducătorilor instanțelor sau parchetelor la care aceștia își desfășoară activitatea precum și fiecărui judecător și procuror, prin pregătire individuală. Acest principiu exprimă necesitatea creării unei ”culturi a formării continue” prin implicarea activă a tuturor actorilor sistemului judiciar, în toate aspectele ce țin de organizarea și desfășurarea formării (plecând de la stabilirea nevoilor de formare, continuând cu desfășurarea propriu-zisă a sesiunilor de formare și până la valorificarea rezultatelor și evaluarea eficacității formării).

O formare continuă de calitate care să reprezinte o garanție a independenței și imparțialității magistraților are ca premisă identificarea corectă a nevoilor de formare ale judecătorilor și procurorilor. Identificarea nevoilor concrete de formare presupune coroborarea nevoilor identificate pe cale legală¹ sau asumate prin strategii naționale² ori stabilite ca obiective instituționale³ cu

¹ Art. 81 alin. 2 din Legea 303/2022 – Formarea profesională continuă trebuie să țină seama de dinamica procesului legislativ și constă, în principal, în cunoașterea și aprofundarea legislației interne, a documentelor europene și internaționale în care România este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a dreptului comparat, a normelor deontologice, în abordarea multidisciplinară a instituțiilor cu caracter de noutate, precum și în cunoașterea și aprofundarea unor limbi străine și operarea pe calculator.

² Strategia de dezvoltare a sistemului judiciar, vizând perioada 2022-2025 aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 436/2022; Strategia Națională Anticorupție 2021-2025, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1.269/2021; Strategia națională împotriva traficului de persoane pentru perioada 2024-2028, aprobată prin H.G. 533/2024. Strategia națională pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale "SINERGIE" 2021-2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea violenței sexuale "SINERGIE" 2021-2030 aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 592/2021.

³ Principalele direcții de acțiune și obiective ale Consiliului Superior al Magistraturii, pentru mandatul 2023-2029; Hotărârea C.S.M. nr. 127/2021.

nevoile ce rezultă din analiza practicii judiciare, din propunerile formulate de instanțe și parchete, formatori ai Institutului, alte instituții din sistemul judiciar sau de participanții la activitățile de formare continuă.

Pe baza acestei analize, principalele direcții de formare prioritare pentru formarea continuă care trebuie menținute și consolidate le reprezintă unificarea practicii judiciare; formarea specializată; formarea în domeniul dreptului european (dreptul UE, jurisprudența CEDO, cooperare judiciară internațională) și dezvoltarea abilităților non-juridice specifice profesiei.

Referitor la unificarea practicii judiciare contribuția I.N.M. la acest proces este remarcabilă prin organizarea periodică, începând cu anul 2014, a întâlnirilor de practică neunitară cu participarea președinților secțiilor corespunzătoare ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, respectiv, procurorilor șefi de secție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, inclusiv al structurilor specializate D.N.A. și D.I.I.C.O.T și al parchetelor de pe lângă curțile de apel, activitate care trebuie menținută și desfășurată în acord cu hotărârile secțiilor pentru judecători⁴ și pentru procurori⁵ din cadrul C.S.M., reprezentând unul dintre cele mai eficiente mecanisme de unificare a practicii judiciare.

Sub acest aspect, o vulnerabilitate ar fi accesibilitatea dificilă a informațiilor rezultate în urma acestor întâlniri. Minutele întâlnirilor sunt publicate pe site-ul I.N.M, însă dat fiind numărul mare de probleme dezbătute și soluții identificate este necesară dezvoltarea unor mecanisme de facilitare a identificării acestor probleme și soluții prin elaborarea și actualizarea permanentă a unor repertorii de practică, pe materii, activitate care poate fi desfășurată de formatorii cu normă întreagă și cuantificată în activitatea acestora ca sarcină specifică formării continue.

În ceea ce privește formarea specializată, potrivit programelor de formare continuă din ultimii ani I.N.M. a încercat să acopere o gamă foarte largă de domenii de formare (drept civil și procesual civil, drept administrativ și fiscal, drept administrativ, dreptul muncii, drept penal și procesual penal – acestea din urmă cu multiple teme: culpe medicale; accidente de muncă; diferite procedee probatorii, etc.).

O primă vulnerabilitate în ceea ce privește formarea specializată o reprezintă numărul mare de domenii și teme de formare care trebuie abordate care depășește de multe ori capacitatea I.N.M. de a organiza suficiente sesiuni de formare specializată la nivel centralizat pe toate aceste domenii. Soluția o reprezintă prioritizarea unor domenii și teme în raport cu altele lăsând în sarcina formării continue descentralizate (sau în sarcina structurilor de formare din cadrul unităților de parchet

⁴ HCSM Secția pentru judecători nr. 148/2015 completată și modificată prin hotărârea nr. 725/2015.

⁵ HCSM Secția pentru procurori nr. 684/2019.

specializate, D.N.A., D.I.I.C.O.T. cu care I.N.M. trebuie să dezvolte relațiile de cooperare) completarea formării specializate.

O altă vulnerabilitate ce poate fi identificată în procesul de asigurare a unei formări cu adevărat specializate este dificultatea de a determina întotdeauna specializarea exactă a magistraților în condițiile în care majoritatea judecătorilor (exceptându-i pe cei de la instanțele superioare sau de la instanțele unde sunt constituite completuri specializate) și procurorilor (exceptându-i pe cei care lucrează în structurile specializate sau în cadrul parchetelor mai mari) nu au o specializare anume, ceea ce face dificilă direcționarea către aceștia a unei formări în acord cu nevoia reală, concretă, individualizată de specializare. Vulnerabilitatea este dificil de înlăturat întrucât este generată de modul de organizare a completurilor de judecată în cazul judecătorilor și de modul de repartizare a atribuțiilor în cazul procurorilor. Totuși, la nivelul formării continue centralizate, pentru a asigura o formare care să răspundă nevoilor de formare specializată ar trebui să existe în permanență actualizată o bază de date cu specializările procurorilor și judecătorilor, astfel încât, selecția și participarea magistraților la conferințe/seminare etc. să fie corespunzătoare specializării concrete a acestora.

Formarea în domeniul dreptului european cu dimensiunile sale principale – Jurisprudența CEDO, Dreptul UE, cooperarea judiciară internațională – trebuie să reprezinte, în continuare, o direcție de acțiune a programelor de formare continuă, o atenție specială urmând a fi acordată rețelei EuRoQuod prin organizarea conferințelor naționale ale membrilor rețelei judecătorilor desemnați din cadrul curților de apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție. Folosirea adecvată a instrumentelor de cooperare judiciară (precum ordinul european de anchetă sau mandatul european de arestare), achiziții publice, procedura fiscală, jurisprudența CEDO, aspecte civile și penale, precum și jurisprudența CJUE trebuie să reprezinte teme importante ale formării în domeniul dreptului european.

Dezvoltarea abilitățile non-juridice trebuie să rămână, de asemenea, un obiectiv prioritar (domeniile în care formarea magistraților continuă să fie obligatorie fiind, potrivit dispozițiilor art. 83 alin. 3 din Legea nr. 303/2022 limbile străine și competențele digitale) însă, se remarcă și sub acest aspect o vulnerabilitate, în sensul că, din analiza programului formare continuă pe anul 2024 ca și din programele precedente că, deși limbile străine reprezintă o prioritate numărul și conținutul acestor seminare este limitat.⁶ Formarea în domeniul limbilor străine trebuie adaptată la specificul său în sensul că, fie că este vorba de inițiere sau aprofundare, este necesară alocarea unui număr mai

⁶ În programul de formare continuă centralizată pe anul 2024 sunt incluse 4 seminare de Engleză juridică cu durata a 3 zile fiecare rezervate participării a 10 magistrați români și 10 magistrați străini.

mare de ore și repartizarea lor în sistem modular. În funcție de nivelul de cunoștințe de limbi străine pe care fiecare magistrat îl are este necesară conceperea unor programe care se pot desfășura cu ușurință în format on-line. Proiectarea unor programe adecvate în domeniul limbilor străine este condiționată, de asemenea, de o analiză a nevoilor de formare sub acest aspect ceea ce presupune cunoașterea de către I.N.M. a nivelului cunoștințelor magistraților români în domeniul limbilor străine.

Digitalizarea reprezintă una dintre direcțiile principale de dezvoltare ale sistemelor judiciare, în general, iar în domeniul formării continue aceasta trebuie exploatată atât din perspectiva unor domenii și teme de formare cât și din perspectiva metodelor de formare. Dezvoltarea competențelor digitale ale magistraților reprezintă, așadar, o altă direcție de acțiune a formării continue prin abordarea în cadrul seminarelor de formare continuă a unor teme tehnice multiple precum: concepte introductive legate de bazele de date și folosirea acestora; folosirea aplicațiilor și platformelor electronice (e-Codex) etc..

Tot în pe direcția dezvoltării abilităților non-juridice este necesară continuarea organizării de sesiuni de formare în domeniile management, comunicare, etică și deontologie.

Pe de altă parte, este necesară o analiză mai profundă a utilității unor seminare precum ”Dezvoltare personală și programare neurolingvistică”. Descrierea seminarului în programul de formare pe anul 2024 este vagă⁷ iar tema principală vizează un domeniu controversat și care, în ultimul timp, pare a fi respins de comunitatea științifică.⁸

Diversificarea metodelor de formare și adaptarea lor la specificul domeniului și temei fiecărui seminar poate reprezenta un mijloc de creștere a calității și eficacității formării continue. Anumite domenii de formare pot fi abordate, în funcție de obiective și conținut atât prin sesiuni față în față cât și prin metode de formare la distanță (sesiuni de formare transmise la distanță, sesiuni de formare înregistrate, webinare, podcasturi, tutoriale, etc.). În ceea ce privește durata unor sesiuni de formare, aceasta ar trebui adaptată obiectivelor seminarului precum și specificului domeniului și temei de formare.

O altă vulnerabilitate importantă o reprezintă modalitatea de colectare a feed-back-ului de la magistrați în legătură cu evaluarea sesiunilor de formare, constatându-se faptul că acesta este

⁷ Potrivit Programului de formare continuă pe anul 2024 unul dintre obiectivele seminarului este ca participanții ”să exerseze și să aplice tehnici și instrumente specifice programării neurolingvistice pentru obținerea unui grad de flexibilitate sporit”.

⁸ Potrivit site-ului Wikipedia: Denumirea de NLP a fost caracterizată ca pseudo-științifică. Witkowski (2010), de asemenea, prevede că, la nivel neuronal NLP nu oferă nicio explicație și nu are nimic în comun cu lingvistica academică sau cu programarea. În mod similar, psihologul experimental Corballis (1999) în critica sa de lateralizare a funcției cerebrale (mitul stânga/dreapta a creierului), prevede că ”NLP este un titlu complet fals, conceput pentru a da impresia de respectabilitate științifică”.

obținut cu dificultate sau nu este obținut. Îmbunătățirea procesului de completare de către magistrați a fișelor de evaluare a seminarelor reprezintă măsuri necesare în vederea dezvoltării componentei de formare continuă a I.N.M.. Potrivit dispozițiilor art. 44 din Regulamentul I.N.M. la sfârșitul activităților de formare profesională continuă judecătorii și procurorii participanți, de regulă, completează o fișă de evaluare și primesc un atestat de participare. Fișa de evaluare urmărește obținerea de informații de la participanți cu privire la: *conținutul sesiunii de formare* (măsura în care a corespuns nevoilor de formare; măsura în care a dus la dobândirea de cunoștințe sau abilități noi; măsura în care cunoștințele și abilitățile vor fi utilizate în practică); *aspecte organizatorice* (cazare, masă, interpretare/traducere); *propuneri și sugestii*. De asemenea, potrivit Statutului personalului de instruire, în procesul de evaluare a personalului de instruire de la formarea continuă sunt avute în vedere, între altele, răspunsurile din chestionarele de evaluare a formatorului de către participanți, ce vizează următoarele aspecte: calitatea informațiilor transmise pe parcursul sesiunii de formare; adecvarea conținutului la nevoile de formare; eficiența metodelor de formare; atitudinea formatorului.

În acest context, informațiile furnizate de participanții la sesiunile de formare sunt extrem de importante pentru evaluarea calității și eficacității formării ca și pentru evaluarea personalului de instruire, cu atât mai mult cu cât, evaluarea optimă a formatorilor din această perspectivă este condiționată de obținerea a cel puțin jumătate din opiniile participanților. Ca atare, este absolut necesară îmbunătățirea acestui proces de colectare, pe de-o parte, prin punerea la dispoziția magistraților participanți a unor instrumente facile de furnizarea a informațiilor (formulare on-line), prin conștientizarea de către aceștia a importanței furnizării unor informații complete și, pe de altă parte, prin implicarea mai consistentă a responsabilului din cadrul I.N.M. cu organizarea sesiunii de formare.

În general, astfel cum rezultă din evaluări, programele de formare continuă au o calitate ridicată (dată de conținut, forma de prezentare și abilitățile și profesionalismul formatorilor). Însă un alt aspect care ar trebui avut în vedere în întregul proces de stabilire a nevoilor de formare, a domeniilor și temelor prioritare și în procesul de selecție a magistraților în reprezintă *evaluarea eficacității formării*.

Evaluarea eficacității formării este un proces necesar, prin eficacitate înțelegând măsura în care formarea continuă de care magistrații au beneficiat a contribuit la creșterea cunoștințelor și abilităților acestora, care au fost utilizate apoi în activitatea practică, producând astfel o valoare adăugată în sensul creșterii calității actului de justiție.

Măsurarea eficacității tuturor programelor de formare centralizată este dificil de realizat întrucât necesită resurse umane și materiale mari. Totuși, pot fi identificate câteva domenii

importante (spre ex. cooperarea judiciară, tehnicile de audiere, anumite domenii ale formării specializate). Aceasta presupune urmărirea evoluției magistraților care au participat la aceste seminare (prin adresarea unor chestionare acestora la diferite perioade de la susținerea cursului; prin analiza unor lucrări în care au fost aplicate cunoștințele și abilitățile dobândite un procesul de formare și prin folosirea oricăror alte metode legale care pot contribui la determinarea măsurii în care activitatea magistratului s-a îmbunătățit).⁹

4.2 Dezvoltarea componentei de formare continuă descentralizată

Deși este parte integrantă a formării continue, formarea continuă descentralizată necesită o abordare aparte reprezentând o soluție viabilă și eficientă de acoperire atât a obiectivelor de unificare a practicii judiciare și cât și a obiectivelor de formare specializată a magistraților.

În contextul în care formarea continuă centralizată nu poate răspunde în mod complet nevoilor de formare ale magistraților aflate în continuă creștere, formare continuă descentralizată reprezintă soluția ce poate contribui în mod substanțial la acoperirea completă a nevoilor de formare ale magistraților.

Caracterul complementar al domeniilor și temelor de formare în raport cu domeniile și temele de la formarea continuă centralizată, posibilitatea de a asigura formare de aceeași calitate cu resurse financiare mai reduse și prin valorificarea potențialului resurselor umane de la nivel descentralizat reprezintă argumente majore pentru dezvoltarea acestei componente a activității I.N.M.

În ciuda unor progrese semnificative în ceea ce privește organizarea și desfășurarea activității de formare continuă descentralizată (crearea Compartimentului de formare profesională continuă descentralizată, implicarea directă și remunerarea judecătorilor și procurorilor responsabili în organizarea activităților de formare din proiectul cu finanțare POCA, ”Justiția 2020: profesionalism și integritate”) rezultatele par a fi sub anumite așteptări. Potrivit programului de formare continuă descentralizată pe anul 2023 atât la nivelul curților de apel cât și la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel I.N.M. a inclus în Programul de formare continuă descentralizată, în domeniile obligatorii¹⁰, câte 10 seminare/curte de apel și parchet de pe lângă curte

⁹ Un model al metodologiei unei astfel de evaluări în reprezintă ghidul ”Medium to-long-term evaluation of judicial training”, decembrie 2023, elaborat de experți ai EJTN.

¹⁰ *Domenii obligatorii pentru instanțe*: Seminare de formare specializată și unificarea practicii judiciare în diferite domenii (minim 5 seminare); Cooperare judiciară internațională (minim 1 seminar); Dreptul UE/CEDO (minim 1 seminar); Combaterea

de apel, în care exista posibilitatea ca acele costuri aferente participării unui formator din cadrul I.N.M. să fie suportate de Institut. Cu toate acestea, potrivit raportului de activitate al I.N.M. pe anul 2023, exclusiv în cadrul formării continue descentralizate au fost organizate numai 57 de seminare de către curțile de apel și doar 17 de către parchetele de pe lângă curțile de apel. Aceasta lasă nefolosite niște resurse și niște oportunități de formare foarte importante de natură a completa formarea continuă centralizată.

Apreciez că principala vulnerabilitate care împiedică dezvoltarea acestei componente este absența unui mecanism de stimulare a responsabililor cu formarea continuă descentralizată de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă curțile de apel. Deși această calitate este consacrată legislativ¹¹ iar atribuțiile responsabililor de la nivelul curților de apel, respectiv, parchetelor sunt extrem de variate și complexe¹² nu există niciun mecanism de stimulare a activității acestora ceea ce face ca implicarea lor să fie selectivă.

Majoritatea programelor de formare continuă la nivel descentralizat sunt realizate doar prin implicarea personală a responsabililor de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea ceea ce explică diferențele dintre volumul de activități derulate de la o curte de apel la alta dar, mai ales, diferențele dintre numărul de seminare organizate la nivelul curților de apel și cele organizate la nivelul parchetelor de pe lângă curțile de apel.

Deși există o comunicare permanentă între compartimentul de formare continuă descentralizată și responsabili este necesară organizarea unor întâlniri periodice cu aceștia fie în

corupției/Criminalitate economico-financiară (minim 1 seminar); Etică și deontologie (minim 1 seminar); Abilități non-juridice (minim 1 seminar). *Domenii obligatorii pentru parchete:* Seminare de formare specializată și unificarea practicii judiciare în diferite domenii (minim 5 seminare); Cooperare judiciară internațională (minim 1 seminar); Dreptul UE/CEDO (minim 1 seminar); Combaterea corupției/Criminalitate economico-financiară/Criminalitate informatică (minim 1 seminar); Etică și deontologie (minim 1 seminar); Abilități non-juridice (minim 1 seminar).

¹¹ Art. 85 alin. 6 din Legea nr. 303/2022 – Președintele curții de apel sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, desemnează judecătorii, respectiv procurorii, care răspund de organizarea activității de formare profesională continuă a judecătorilor și procurorilor de la curtea de apel și instanțele din circumscripția acesteia, respectiv, de la parchetul de pe lângă curtea de apel și parchetele subordonate.

¹² Potrivit Regulamentului Institutului Național al Magistraturii: responsabilii de la nivelul curților de apel și al parchetelor de pe lângă acestea organizează întâlniri periodice cu judecătorii și procurorii de la nivelul instanțelor sau al parchetelor din subordine, cu atribuții în organizarea de activități de formare profesională (art. 49 alin. 3); responsabilul de la nivelul curții de apel, respectiv al parchetului de pe lângă aceasta alcătuiește planul unitar de formare continuă descentralizată la nivelul fiecărei curți de apel, respectiv al fiecărui parchet de pe lângă aceasta, cu consultarea conducătorului instanței sau parchetului și a managerului economic (art. 52 alin. 2); responsabilii stabilesc forma de desfășurare a activităților de formare, care trebuie să aibă durata de cel puțin 5 ore de lucrări, alocate prezentării și dezbaterii tematicii stabilite (art. 53 alin. 3); atribuțiile responsabilului cu activitatea de formare continuă descentralizată de la nivelul curții de apel, respectiv, al parchetului de pe lângă curtea de apel sunt prevăzute de art. 57 din Regulament.

format on-line fie față în față în vederea identificării celor mai bune practici de elaborare și punere în aplicare eficientă a programelor de formare continuă descentralizată.

O soluție care ar putea contribui la o mai bună organizare a formării continue descentralizate, la asigurarea unei reale complementarități a acesteia în raport cu formarea centralizată o reprezintă dobândirea de către judecătorii și procurorii responsabili cu formare continuă descentralizată de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea, a statutului de personal de instruire al I.N.M. Aceasta ar presupune completarea Statutului de instruire aprobat prin ordinul Directorului I.N.M. prin includerea în cadrul personalului de instruire al I.N.M., alături de formatori cu normă întreagă, formatori colaboratori și coordonatori de practică și categoria responsabililor cu formare continuă descentralizată de nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă acestea; stabilirea exactă a atribuțiilor acestora și a modalităților concrete de numire și evaluare.

Un model al implicării și cointeresării directe a responsabililor a fost deja experimentat cu succes în cadrul Proiectului ”Justiția 2020: profesionalism și integritate” cofinanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă, atunci când responsabilii au fost cooptați în proiect ca și colaboratori sau experți și remunerați pentru activitatea desfășurată (organizare a sesiunilor de formare, moderare, evaluare, etc.)

O altă vulnerabilitate care este posibil să fi grevat organizarea acestor seminare ține de aspectele bugetare existând posibilitatea ca parchetele și curțile de apel să nu fi inclus în bugete sumele necesare acoperirii cheltuielilor de cazare, masă și transport ale participanților aspect care ar trebui verificat și, eventual, soluționat prin comunicare cu conducerile instanțelor și parchetelor respective.

Dezvoltarea componentei de formare continuă este în strânsă corelație cu dezvoltarea compartimentului de formare continuă descentralizată, fiind necesară prin repartizarea cel puțin a încă unui personal de specialitate juridică în cadrul acestui compartiment.

Tot pe aceeași coordonate ale asigurării complementarității formării realizate la nivel descentralizat cu formarea centralizată este necesară asigurarea unei cooperări între compartimentul de specialitate din cadrul I.N.M cu Serviciului de formare profesională, programe și documentare din cadrul Direcției Naționale Anticorupție¹³ și Biroul pentru coordonarea activității de pregătire

¹³ Spre exemplificare, în cadrul Programului de Cooperare Româno-Elvețian, D.N.A a propus pentru finanțare proiectul predefinit Întărirea capacității instituționale în domeniul luptei împotriva corupției, proiect ce urmează a fi implementat în perioada 2025-2028. În cadrul proiectului sunt avute în vedere: organizarea a 30 de sesiuni x 20 de participanți (procurori din cadrul D.N.A. dar și parchetelor nespecializate) x 2 zile în domeniile: Metodologia investigării unui dosar de corupție; Metode speciale de supraveghere sau cercetare; Specificul investigațiilor financiare în investigarea infracțiunilor de corupție; Tehnici de audiere; Percheziții informatice.

profesională și programe din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

4.3 Îmbunătățirea programelor de pregătire a magistraților recrutați în temeiul art. 63 alin. 1 din Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Potrivit dispozițiilor art. 79 alin. 2 din Legea nr. 303/2022, după numirea în funcția de judecător sau procuror, persoanele prevăzute la alin. 1 sunt obligate să urmeze, pe o perioadă de 6 luni, un curs de formare profesională în cadrul Institutului Național al Magistraturii, care va cuprinde în mod obligatoriu elemente de drept al Uniunii Europene.

Programul de formare continuă a magistraților astfel admiși reprezintă o provocare specială pentru I.N.M. din cauza insuficienței resurselor financiare și de timp raportat la durata stabilită de lege a cursului de formare profesională precum și datorită caracterului eterogen al grupurilor de participanți determinat de experiența profesională a acestora.

Vulnerabilitate majoră o reprezintă dificultatea de a organiza cursuri cu durata de 6 luni, din pricina capacității instituționale reduse raportat la numărul foarte mare de magistrați admiși la ultimele sesiuni de concurs¹⁴. Pe de altă parte caracterul eterogen al grupurilor din punct de vedere al nivelului de experiență și profesiei din care provin ridică dificultăți în a asigura o formare unitară.

Având în vedere aceste provocări ar trebui identificate soluții complementare pentru a asigura formarea acestora în acord cu dispozițiile legale citate.

Includerea unor stagii de practică în cadrul instanțelor în care funcționează în care să fie supervizați/îndrumați de un coordonator de practică sau responsabil cu formarea continuă; prioritate la acțiuni de formare din Programul de formare continuă și formare continuă descentralizată sau la sesiuni internaționale privind teme de drept european; conceperea unor seminare incluse în programul de formare continuă centralizată și descentralizată și dezvoltarea unor module on-line care să fie dedicate exclusiv acestei categorii de magistrați pot reprezenta câteva modalități în care se poate completa programul propriu-zis de formare.

¹⁴467 de magistrați recrutați în urma concursului de admitere organizat în perioada 7 iulie 2023 – 6 martie 2024 (297 judecători și 170 de procurori); 117 magistrați (75 de judecători și 42 de procurori) recrutați în urma concursului de admitere organizat în perioada 9 februarie – 9 iulie 2024). Alți 139 de magistrați (118 judecători și 21 de procurori) vor fi recrutați în urma concursului desfășurat în perioada 25 iulie 2024 – 27 martie 2025.

4.4. Dezvoltarea capacității personalului de instruire

Noul statut al personalului de instruire adoptat prin decizia Directorului I.N.M. reprezintă un progres în ceea ce privește procedurile de recrutare care au devenit mai flexibile precum și procesul de evaluare care a devenit mai obiectiv. I.N.M. beneficiază de o rețea de formatori colaboratori precum și de un corp consolidat de formatori cu normă întreagă. Din personalul de instruire mai fac parte și coordonatorii de practică ai auditorilor de justiție.

Dincolo de pregătirea de specialitate a formatorilor și coordonatorilor de practică ai auditorilor, calitatea formării și coordonării practicii auditorilor depinde și de abilitățile personalului de instruire: de a înțelege nevoile de formare ale magistraților; de a adecva conținutul sesiunilor de formare la nevoile concrete de formare; de a evalua corespunzător calitatea și eficacitatea formării; de a folosi instrumente digitale în proiectarea și livrarea conținutului. Pentru aceasta este nevoie de asigurarea unei formări constante a personalului de instruire prin organizarea unor seminare de formare de formatori precum și încurajarea acestuia de a participa la sesiunile de formare internaționale organizate de EJTN în cadrul grupului de lucru „Metode de formare judiciară”.

În ceea ce privește formarea personalului de instruire, potrivit art. 24 alin. 1 din statut acesta beneficiază de formare continuă în domeniul dezvoltării cunoștințelor profesionale și activității didactice.

Una dintre cele mai importante direcții de formare a personalului de instruire o reprezintă formarea în domeniul instrumentelor digitale de formare. Familiarizarea întregului personal de instruire cu instrumentele de formare digitale este necesară pentru ca aceștia să poată proiecta sesiuni de formare față în față sau on-line, în acord cu obiectivele de învățare. De asemenea, este necesară familiarizarea cu principalele platforme on-line de învățare (Zoom, Teams, etc.)

Introducerea în corpul personalului de instruire a categoriei responsabililor cu formarea continuă descentralizată de la nivelul curților de apel și parchetelor de pe lângă curțile de apel și crearea unor module de formare conținând instrucțiuni și ghiduri pentru aceștia ar trebui să fie o altă direcție de dezvoltare a personalului de instruire.

Procesul de evaluare a personalului de instruire reprezintă o activitate ce contribuie la dezvoltarea formării continue. Noul Statut al personalului de instruire a modificat procedura de evaluare în sensul că, potrivit art. 35 alin. 2 personalul de instruire din cadrul I.N.M este evaluat profesional o dată la 3 ani, de către Consiliul științific al Institutului. În vederea realizării unei evaluări obiective a activității formatorilor ce activează în cadrul formării continue este necesar ca sursele de evaluare (în special evaluarea realizată de participanți prin completarea chestionarelor) să fie colectate corespunzător.

4.5 Dezvoltarea componentei internaționale a formării și consolidarea rolului I.N.M. pe plan internațional

Activitățile I.N.M. pe plan internațional urmăresc, pe de-o parte, asigurarea accesului magistraților români la formarea internațională oferită de rețelele de formare judiciară (în special EJTN), de relațiile bilaterale sau prin acordurile de parteneriat încheiate cu instituții de formare externe și, pe de altă parte, exercitarea de către I.N.M. a unui rol important ca furnizor de formare pe plan extern.

Ca atare, principalele direcții de dezvoltare ale componentei internaționale a formării ar trebui să se înscrie pe aceste două coordonate majore, sens în care ar trebui urmărit:

a) Consolidarea statutului I.N.M. în cadrul Comitetului de pilotaj al EJTN și menținerea aportului în cadrul grupurilor și subgrupurilor de lucru;

I.N.M. beneficiază de o poziție consolidată în cadrul celei mai importante rețele de formare judiciară, EJTN, fiind membru în Comitetul de pilotaj și membru în aproape toate grupurile și subgrupurile de lucru ale rețelei. I.N.M. este membru fondator al EAJTN¹⁵. Implicarea I.N.M. în activitatea rețelei se reflectă în numărul foarte mare de magistrați români care participă la programele de formare ale EJTN, în anul 2023, potrivit Raportului EJTN România având cel mai mare număr de magistrați participanți la acțiunile de formare ale EJTN.

Este necesar ca acest trend să fie valorificat, ceea ce va continua să contribuie la dezvoltarea culturii europene a magistratului român.

Sub acest aspect, vulnerabilitatea pare a fi absența unui proces de diseminare de către magistrații români la programele EJTN a informațiilor, cunoștințelor și abilităților dobândite ca urmare a participării la activitățile de formare internațională. Ar fi utilă, astfel, introducerea unui scurt raport, cu conținut predefinit (temele dezbătute, principalele probleme ridicate și soluții propuse, resurse documentare, propuneri, etc) pe care magistratul participant să îl completeze ulterior participării.

b) Elaborarea unor propuneri de introducere mai multor sesiuni de formare organizate de I.N.M. în Catalogul + al EJTN¹⁶

¹⁵ Legea 120/2012 privind aderarea Institutului Național al Magistraturii la Rețeaua Euro-Arabă de Formare Judiciară.

¹⁶ Programul Catalog+ modernizează cursurile de formare existente ale instituțiilor de formare judiciară membre EJTN și finanțează participarea internațională la acestea.

În programul de formare continuă pe anul 2024 au fost incluse în Catalogul + al EJTN doar 4 sesiuni de formare având un singur domeniu Engleză juridică. Având în vedere experiența sistemului judiciar din România ne-am putea gândi și la alte domenii de formare care pot face obiectul unor seminare de formare incluse în Catalogul + (combaterea criminalității organizate și criminalității economico-financiară, combaterea pornografiei infantile; combaterea corupției, justiție pentru minori).

c) Menținerea și consolidarea relațiilor externe bilaterale și implicarea în proiecte la propunerile partenerilor extern (ERA, Programul HELP al Consiliului Europei, alte școli de magistratură sau instituții de formare din Europa);

d) Continuarea susținerii dezvoltării Institutului Național al Justiției din Republica Moldova în funcție de nevoile acestuia, reprezintă un alt obiectiv firesc în condițiile relațiilor speciale dintre România și Moldova.

4.6 Identificarea și implementarea domeniilor și temelor prioritare de formare

Identificarea unor domenii și teme prioritare de formare specializată este necesară pentru a asigura un răspuns prompt al I.N.M. la provocările cu care se confruntă sistemul judiciar și care sunt într-o permanentă dinamică. Strategia națională de dezvoltare a sistemului judiciar și alte strategii specifice evidențiază o serie de domenii de formare prioritare precum combaterea corupției, combaterea criminalității economico-financiare, combaterea traficului de droguri și a traficului de persoane, a criminalității informatice, combaterea abuzurilor sexuale împotriva copiilor, ceea ce impune includerea în programele de formare continuă și formare continuă descentralizată a unor teme adecvate.¹⁷

Combaterea eficientă corupției și a criminalității economico-financiare presupune o bună pregătire teoretică și practică a procurorilor și judecătorilor în teme precum cooperarea între autoritățile naționale și EPPO; cooperarea judiciară internațională în lupta împotriva criminalității transnaționale din interiorul și extra UE; investigații privind fraudele împotriva fondurilor UE la nivel național în cazul în care competența aparține autorităților naționale; determinarea cuantumului și structurii avantajului economic obținut prin infracțiuni economice; procedee probatorii utilizate

¹⁷ Unele sesiuni de formare sunt deja proiectate. Astfel, Ministerul Public urmează a implementa împreună cu I.N.M. activități de formare finanțate în cadrul Programului de Cooperare Româno-Elvețian, în domenii precum protecția mediului, combaterea corupției, recuperarea produsului infracțional.

în realizarea investigațiilor financiare; identificarea, conservarea și obținerea probelor informatice în UE și state non-UE.

De asemenea, domeniul criminalității informatice trebuie abordat din perspective multiple prin teme precum înțelegerea conceptului de "criminalitate informatică"; reglementarea criminalității informatice la nivel național și internațional; jurisprudența națională; procedee de extragere a datelor; înțelegerea exactă a unor concepte precum sisteme informatice, date informatice, date referitoare la traficul informațional, furnizori de servicii etc.

Formarea în domeniul violenței împotriva copiilor. Scurtă analiză privind stadiul actual de dezvoltare a formării în domeniul violenței sexuale împotriva copiilor și propuneri de dezvoltare

Un subiect care beneficiază de atenție sporită din partea sistemului judiciar, mass-media dar și publicului larg și a cărui gestionare produce un impact major asupra dezvoltării și evoluției societății este cel al abuzurilor sexuale împotriva minorilor și traficului de minori.

Diferite rapoarte internaționale și naționale, Directive europene¹⁸, cazuri apărute în atenția publicului prin intermediul mass-media atrag atenția asupra complexității fenomenului și implicit asupra nevoii sistemului judiciar de a-și perfecționa capacitatea de investigare și judecare a acestor cauze.

Raportul Inspecției judiciare din anul 2021 reprezintă un reper important care oferă o analiză relevantă asupra *"practicii instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore"*.

Unele modificări legislative recente au urmărit îmbunătățirea sistemului de prevenire și combatere a violenței sexuale și asigurarea efectivă a drepturilor victimelor.¹⁹

Organele judiciare au făcut o serie de pași în vederea consolidării capacității, cel mai important dintre aceștia fiind amenajarea unor săli de audiere. Un punct forte al acestui domeniu și de la care ar trebui plecat în dezvoltarea unui plan real național de combatere a fenomenelor respective îl reprezintă amenajarea în ultimii 4 ani a numeroase săli de audiere a minorilor în incinta sediilor organelor judiciare (instanțe, parchete, unități de poliție) în prezent existând un număr de

¹⁸ Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pomografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului; Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului.

¹⁹ Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor modificată și completată prin O.U.G. nr. 24/2019; Codul penal și Codul de procedură penală modificate în repetate rânduri prin Legea 217/2020; Legea 186/2021; Legea 217/2023, Legea 424/2023.

50 de camere în incinta unor instanțe, amenajate de C.S.M.²⁰ în cadrul Proiectului finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian; un număr de 37 în incinta unor parchete de pe lângă judecătorii și tribunale amenajate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție²¹, tot în cadrul MFN sau de organizații non-guvernamentale²² și un număr de 50 de camere de audiere amenajate în incinta unor unități de poliție de către Inspectoratul General al Poliției Române, cu finanțare de la bugetul de stat.²³

Din perspectivă autorului acestui plan, chiar dacă sistemul judiciar a făcut unele progrese în primul rând, conștientizarea specificității și complexității acestor cauze, creșterea capacității concrete nu este semnificativă iar ritmul de dezvoltare a acestei capacități este extrem de lent și mult sub standardele impuse de jurisprudența CEDO și legislația UE. Nivelul de pregătire al membrilor sistemului judiciar reprezintă cea mai importantă componentă a acestei capacități iar rolul I.N.M în acest sens este esențial.

Potrivit H.C.S.M. nr. 127/27.07.2021, pct. 6 una dintre măsurile dispuse a fost introducerea în programele de formare continuă centralizată și la nivel descentralizat a judecătorilor și procurorilor a unor teme privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, precum: aprecierea valabilității consimțământului persoanei vătămate minore; criteriile de apreciere a constrângerii morale; tehnici de audiere a minorilor; evaluarea probatoriului, etc.²⁴

Un program de formare adecvat privind temele respective și, în special, în domeniul Tehnicilor de audiere a copiilor victime și martori ar trebui să aibă drept premisă identificarea corectă a standardului de formare în acest domeniu - acel set de cunoștințe și abilități recunoscut de

²⁰ Judecătoriile Sebeș, Aiud, Săliște, Blaj, Sibiu, Bacău, Onești, Piatra-Neamț, Brașov, Sfântu Gheorghe, Judecătoriile sectoarelor 2, 3, 6, Galați, Giurgiu, Călărași, Oltenița, Slobozia, Cornetu, Zimnicea, Turnu-Măgurele, Baia-Mare, Zalău, Cluj-Napoca, Turda, Medgidia, Craiova, Drobeta Turnu-Severin, Orșova, Focșani, Bârlad, Vaslui, Pașcani, Marghita, Oradea, Satu-Mare, Câmpina, Ploiești, Râmnicu-Vâlcea, Suceava, Arad, Reșița, Miercurea Ciuc, Reghin, Toplița, Sighișoara, Timișoara și Tribunalele București, Cluj și Bacău.

²¹ Parchetele de pe lângă Judecătoriile Rădăuți, Chișineu-Criș, Beiuș, Alba-Iulia, Petroșani, Târgu-Secuiesc, Toplița, Roșiorii de Vede, Vânju Mare, Călărași, Ploiești, Răcari, Caransebeș, Parchetele de pe lângă Tribunalele Ialomița, Buzău, Maramureș, Bistrița-Năsăud, Suceava, Botoșani, Neamț, Brașov, Tulcea, Iași, Bihor, Sălaj, Covasna, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Galați, D.I.I.C.O.T – Structura Centrală.

²² Parchetele de pe lângă Tribunalele Constanța, Focșani, Râmnicu-Vâlcea, Pitești, Sibiu, Târgu-Mureș, București, Bacău.

²³ Inspectoratele de Poliție Județene Alba, Arad, Argeș, Bacău, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brașov, Buzău, Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Constanța (3), Covasna, Dâmbovița, Dolj, Galați, Giurgiu, Gorj, Hunedoara (2), Ialomița, Iași, Ilfov, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Olt (3), Prahova (4), Satu-Mare, Sălaj, Sibiu, Suceava, Teleorman, Timișoara, Tulcea, Vaslui, Vâlcea, Vrancea și D.G.P.M.B..

²⁴ Măsura a fost reluată prin Strategia națională de dezvoltare a sistemului judiciar, astfel: Obiectiv specific 3.2, Acțiunea 3.2.1: Elaborarea și implementarea unui program de formare profesională în domeniul tehnicilor de audiere în cadrul lucrului cu victimele infracțiunilor cu accent pe teme privind infracțiuni la viața sexuală în acord cu HCSM nr.127/2021.

comunitatea științifică internaționale care trebuie însușit, consolidat și menținut de către magistrați pentru a putea realiza o investigare și o soluționare a cauzei care să garanteze aflarea adevărului cu celeritate precum și caracterul efectiv al drepturilor copilului victimă dar și al persoanei suspectate/judecate de comiterea unei infracțiuni de violență sexuală asupra unui copil.

Numai în ceea ce privește domeniul *Tehnicilor de audiere a copiilor*, studii internaționale relevă faptul că dobândirea cunoștințelor și abilităților necesare însușirii și aplicării corecte și sustenabile a unei tehnici de audiere fundamentate științific reprezintă un proces complex care se desfășoară pe parcursul a zeci de ore de formare derulate pe o perioadă de aproximativ un an²⁵. Mai mult decât atât, cea mai mare provocare cu care se confruntă persoanele care au beneficiat de formare este menținerea acestor cunoștințe, ceea ce presupune elaborarea unor programe speciale de pregătire și supervizare între cei care realizează procedeul probatoriu al audierii copiilor²⁶.

Ca atare, este necesară elaborarea unui plan distinct de formare pe acest domeniu, multianual cu consultarea tuturor factorilor responsabili, în special sub coordonarea C.S.M., și crearea unui curriculum adecvat, identificarea celor mai buni specialiști pentru a livra aceste cunoștințe și crearea unor rețele de procurori și judecători, după modelul rețelei EuRoQuod care vor fi cu adevărat specializați și care să corespundă unor elemente de profil²⁷.

Date fiind problemele de resurse umane de la nivelul organelor judiciare apreciez că planul ar putea fi implementat gradual prin organizarea, pentru început, a unor Centre de excelență în 5-10 dintre localitățile de reședință ale curților de apel unde nu există probleme de resurse umane la nivelul instanțelor și parchetelor și unde sunt amenajate camere de audiere atât în incinta instanțelor

²⁵ "Formarea a început cu o săptămână intensivă care a inclus mai multe etape: revizuirea cercetărilor privind memoria, sugestibilitatea și capacitățile de dezvoltare ale copiilor; examinarea în detaliu a Protocolului NICHHD; vizionarea de videoclipuri care demonstrează utilizarea acestuia; punerea în practică a protocolului; revizuirea și analiza unei înregistrări a interviului practic; discutarea oricăror dificultăți cu intervievatorul și cu întregul grup. (Lamb, 2016; La Rooy et al., 2015). Cu versiunea revizuită a protocolului NICHHD, se recomandă ca această formare să fie eșalonată pe o perioadă de opt luni până la un an, cu cel puțin o sesiune de grup pe lună, incluzând explicații, exerciții, codificare, interviuri simulate și analiza interviurilor reale (Hershkowitz et al., 2017)." – Mireille Cyr – *Conducting interviews with child victims of abuse or witnesses of crime*, 2019, pag. 128.

²⁶ Interviurile de investigație cu martorii și victimele necesită un set de competențe complexe, care, pentru a fi dobândite și menținute, necesită o practică regulată și un feed-back critic, dar constructiv, pentru a se îmbunătăți. Această practică se bazează pe cercetări (Yii, Powell și Guadagno, 2014). Recomandarea de a se oferi o monitorizare post-formare după formarea inițială este, de asemenea, susținută de mai multe studii efectuate pe teren – *ibidem*, pag. 128.

²⁷ Legat de procesul de formare este importantă alegerea intervievatorilor. Realizarea interviurilor de investigație cu copiii folosind protocolul NICHHD necesită atât abilități cognitive pentru a structura interviul și a formula întrebări deschise adecvate, cât și abilități interpersonale pentru a crea o relație de încredere și flexibilitate pentru a se adapta la capacitățile de dezvoltare și la reticenta copiilor – *ibidem*, pag. 129.

cât și la parchete. Cu privire la finanțarea acestor programe există numeroase posibilități, pe lângă bugetul de stat, fiind numeroși parteneri gata să intre în colaborare și să finanțeze un astfel de proiect.

Un prim pas în acest sens a fost făcut, în cursul anului 2024 Facultatea de Drept din cadrul Universității București propunând Institutului Național al Magistraturii cooperarea în implementarea unui program de studii postuniversitare cu durata de 1 an în domeniul *Investigării și judecării infracțiunilor sexuale comise asupra minorilor*. Programul, având caracter teoretic dar și un profund caracter practic, include ca discipline toate temele necesare pentru dobândirea acelor cunoștințe și abilități necesare instrumentării cauzelor de violență sexuală împotriva copiilor: *Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale; Consimțământul în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale; Jurisprudența CEDO în materie; Pregătirea audierii victimei minore; Realizarea audierii; Tehnici de audiere și reaudiere a victimelor minore; Evaluarea probelor obținute în urma audierii; Expertiza psihologică. Scop. Obiective. Standarde de efectuare a expertizei psihologice. Competențe de efectuare; Expertiza medico-legală și expertiza medico-legală psihiatrică; Expertiza genetică judiciară; Tactica investigării infracțiunilor sexuale. Procedee probatorii specifice; Practică de specialitate.*

Elaborarea și implementare unui astfel de program, descris în linii mari în cele ce precedă, ar pune România pe harta țărilor cu cele mai înalte standarde în materie de formare în domeniul combaterii violenței împotriva copiilor și ar determina într-un termen rezonabil de 3-5 ani o creștere semnificativă a calității instrumentării și judecării cauzelor cu victime minore, valorificând astfel la maxim investițiile efectuate în infrastructură și îndeplinind în mod real obiectivele strategice ale sistemului judiciar.

5. Dezvoltarea și valorificarea capacității administrative a Institutului

Realizarea obiectivelor planului de management depinde de folosirea optimă și judicioasă a resurselor materiale, financiare și umane.

I.N.M. beneficiază de un aparat tehnic experimentat, motivat, adaptabil ceea ce reprezintă o resursă valoroasă care trebuie valorificată la întregul său potențial. Pregătirea continuă a personalului tehnic, repartizarea judicioasă a sarcinilor într-un climat de lucru adecvat în cadrul departamentelor aflate în coordonarea directorului adjunct responsabil cu formarea continuă sunt aspecte ale unui management eficient.

Cooperarea între departamente precum și în cadrul fiecărui departament, în funcție de dinamica proceselor de formare inițială, continuă și de organizare a concursurilor și examenelor reprezintă de asemenea, un factor important în buna desfășurare a activității I.N.M. în ansamblu.

6. Concluzii

Implementarea măsurilor și acțiunilor planului de management este posibilă în perioada de 3 ani a mandatului de director adjunct responsabil cu formarea continuă, fiind necesară o cooperare loială cu toți actorii implicați, în special cu instituția coordonatoare, C.S.M., fie că este vorba de Plen, secții, comisii sau structuri ale aparatului tehnic, dar și cu instanțe și parchete precum și cu fiecare magistrat în mod individual.

Armonizarea acestui plan cu planurile echipei manageriale, reprezintă o condiție esențială pentru implementarea acestuia.

Dincolo de conținutul planului managerial se află aptitudinile, competențele și motivația directorului adjunct de a pune în practică aceste idei, de a depăși provocările inerente, precum și capacitatea de a exercita corespunzător funcțiile managementului, elemente ce sunt susținute de experiența de aproape 25 de ani în funcția de procuror cu funcție de conducere sau de execuție și realizarea cu succes a multiple proiecte profesionale.